

Bog anmeldelse.

86. Beretning fra Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Laboratorium for landøkonomiske Forsøg. (I Kommission hos *Aug. Bang*. 102 Sider).

Denne Beretning, der omfatter 4 Afdelinger, nemlig: *A.* Forsøg med Ostning af Mælk af forskellig Fedme; *B.* Oversigt over Ostesagens Udvikling i Danmark; *C.* Forsøg med »Universalpasteuren« og *D.* Tabeller over Smøruddyttet af Mælk og Fløde, er i mange Henseender en højst interessant Beretning, der med megen Rutine er udarbejdet af Inspektør *P. V. P. Petersen Langmack*.

Først omtales Arbejdsmaaderne for de forskellige Slags Ost: Skummetmælks, 15 pCt.'s, 25 pCt.'s, 50 pCt.'s og 100 pCt.'s. De omtalte Benævnelser er ikke de gængse. Man siger f. Eks. en 50 pCt.'s Ost eller en halvfed Ost, men ikke Halvtømælksost.

Forsøgene, der er udførte paa Wedellsborg, Langeskov, Brørup, Tranekjær og Gislev, er væsentligst planlagte for at efterprøve de i sin Tid af Laboratoriet udgivne Forholdstal, d. v. s. Forholdet mellem Ostens Fedt og Æggehvidestof. Dette Tal, der efterhaanden er et vigtigt Grundlag for Ostens Bedømmelse ved Udstillinger o. lign. samt lejlighedsvis ogsaa af Betydning i Handelen, har været Genstand for en Del Misnøje fra Fabrikanternes Side, og Laboratoriet har derfor, som omtalt, villet gennemprøve dem. Resultatet er kortelig, at de gamle Forholdstal er gode nok i enhver Henseende.

Da Laboratoriet skriver, at det maa tage det almindelige Forbehold, at disse Forholdstal er rene Forsøgstal, der ikke tager Sigte paa de i Praksis ved Handel, Udstillinger med Præmieæskning m. m. forekomne Forhold, kan de ikke uden videre benyttes som Standardtal hertil. Saadanne Standardtal maa fremgaa af et Valg, og til Støtte og Vejledning for et saadant kan Forholdstallene tjene, men heller ikke mere. Jeg

skal derfor ikke komme nærmere ind paa de fundne Resultater, der altsaa vil blive bestemmende for de Forholdstal, man nu vil have som grundlæggende i Praksis.

Forsøgene har bl. a. ogsaa konstateret, at det i og for sig er ligegyldigt, om Undersøgelserne finder Sted for den friske eller lagrede Ost, da Forholdstallene er o m t r e n t de samme, praktisk set, skønt Tendensen selvfølgelig er for højere Tal for de lagrede Ost, maaske med en Afvigelse for Skummetmælksostens Vedkommende. Jeg har Lyst til her at indskyde den Bemærkning, at det analytisk set havde været rigtigst, at Analyserne altid toges af samme Ost i frisk og ældre Tilstand, da den enkelte Ost j o k a n variere en hel Del, men jeg er paa den anden Side ikke blind for de praktiske Vanskeligheder, der klæber derved.

Forsøgene har ogsaa vist, at en »grov« Røring i Mod-sætning til »fin« Røring gav større Forholdstal, og at Ost af upasteuriseret Mælk gav højere Forholdstal end Ost af pasteuriseret Mælk; Pasteuriseringen har altsaa formindsket Forholdstallet.

Der er udarbejdet en meget interessant Tabel, som viser Forbindelsen mellem Ostens Forholdstal og Ostemælkens Fedtprocent, og denne Tabel vil sikkert være grundlæggende for Bestemmelse ved Valget af Grænserne for Forholdstallene.

Der er fortrinlige Tabeller over Osteudbytte for 100 Pd. Ostemælk, Vallens Indhold af Æggehvdestof og Fedt, samt over Forholdstal for Overgang af Fedt og Æggehvdestoffer fra Ostemælken til Osten, altsammen Forhold, det er af megen Interesse og Betydning at komme ind i.

Der findes meget andet interessant, men Pladsen tillader mig ikke at komme ind herpaa.

Ostningsforsøgene med J e r s e y m æ l k gav kvalitetsmæssig ikke noget paaviseligt Resultat, men kvantitativt, da Jersey-mælken jo er betydelig tørstofrigere.

Forsøgene har vist, at der er et ret konstant Forhold mellem Forholdstallene og Tallene for Ostemælkens Fedme. Denne »Konstant« fandtes at være 37.3 for almindelig Mælk og 30 for Jersey-mælken.

Den korte Oversigt over Ostesagens Udvikling i Danmark er forfattet af *Hans Appel*; den er, som alt, hvad der kommer fra den Haand, god, men der burde være levnet Forfatteren mere Plads; som den foreligger nu, er den alt for koncentreret; det er kun et lille Billede, der gives af de senere Aars »Oste-historie«.

Forsøgene med »Universalpasteuren« er foretagne paa Foranledning af Statskonsulent *Nic. Hørlyck*, og de gik ud paa at finde, hvad Aarsagen var til, at udtagne Prøver fra »Universalpasteuren« ikke kunde staa for *Storchs* Reaktion, skønt Termometret havde vist langt over 80° C. Det vil føre for vidt at komme ind paa Grundene for og imod, men jeg skal nøjes med at udtale, at Laboratoriet og Fabrikanten begge mener, at man er paa den sikre Side, naar Termometret altid mindst viser 83° C.

Beretningen slutter med Tabeller over Smørudbyttet af Mælk og Fløde med givet Fedtindhold. Disse er praktiske og overskuelige og vil sikkert være af ikke ringe Betydning for Praksis.

Alt i alt er det en meget lødige Beretning, og det sikkert ikke ringe Materiale af Tal er behandlet med en næsten jongløragtig Behændighed af Beretningens Udarbejder.

G. Ellbrecht.

Oversigt over de af Danmarks geologiske Undersøgelse i Finansaaret 1913—14 udførte landøkonomiske Arbejder. Udgivet af Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse. 17 Sider. (C. A. Reitzel's Bogh. Københ.)

Mergel og Kalk i det nordvestlige Jylland. Af *V. Millthers*. Udgivet af Kommissionen for Danmarks geologiske Undersøgelse. 24 Sider. (Reitzel's Bogh. Københ.)

Hvad enhver Hesteopdrætter bør vide. Af Redaktør *Siversleth's* efterladte Papirer. Udgivet af »Hippologisk Tidsskrift«. 34 Sider. (Københ.)

Beretning om Foreningen af danske Landbrugskandidaters Virksomhed i Aaret 1914. Udarbejdet af Foreningens Sekretær. 44 Sider. (Københ.)

Aarsskrift med Beretning om Virksomheden paa Husholdningsseminariet Ankerhus 1902—14. Udgivet af Foreningen Ankerhus. 112 Sider. (Sorø).

Kortfattet Vejledning i Haveus Pasning. Af Gartner *A. Nielsen*. 32 Sider. (F. Kamla's Boghandel. Københ.)